

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

60111100 – ТАРИХ

бакалаврият таълим йўналишининг

МАЛАКА ТАЛАБЛАРИ

Тошкент – 2022



ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат педагогика университети.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги _____ бўйича ўқув-услугий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2022 йил «28» 08 даги 5 - сонли йиғилишида маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2022 йил «9» 09 даги 302 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаби олий таълимнинг Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкаси ва касб стандартларига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услугий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

1.1.	Қўлланилиш соҳаси	
1.1.1	60111100-Тарих бакалаврият таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.....	5
1.1.2	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	5
1.2.	60111100-Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи.....	6
1.2.1	60111100-Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	6
1.2.2	60111100-Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	6
1.2.3	60111100-Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	6
1.2.4	60111100-Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	8
2	60111100-Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар	
2.1	Битирувчи куйидаги умуммаданий компетенциялар.....	9
2.2	Касбий компетенциялар.....	10
2.3	Фанга доир компетенциялар.....	11
	Библиографик маълумотлар.....	12

1. 60111100 – Тарих бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи

60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш миллий малака рамкаси, касб стандартлари, кадрлар буюртмачилари талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқиб кундузги ва кечки таълим шаклларида амалга оширилади.

Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади.

Кундузги таълимда бакалавриат дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

Бакалавриат ўқув дастурининг ҳажми таълим шакли (кундузги, кечки), фойдаланиладиган таълим технологияларидан қатъий назар 240 кредит бирлигини ташкил этади.

Бир ўқув йили учун бакалавриат таълим дастурининг ҳажми 60 кредитни ташкил этади.

Мазкур йўналиш доирасида ўқув дастурлари ўзаро яқин бўлган бакалавриат таълим йўналишлари бўйича асосий ва қўшимча мутахассислик (квалификация) бериш амалга оширилиши мумкин. Академик гуруҳ танлови асосидаги траекторияга кўра квалификация университет Илмий Кенгаши томонидан тасдиқланади. Қўшимча мутахассислик (квалификация) учун ўқув режанинг танлов фанлари таркибидан 40-60 кредит миқдорида ўқув ташкил қилиниши назарда тутилади.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 60111100 - Тарих таълим йўналиши малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби 60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча педагогика соҳасида кадр тайёрлайдиган Олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

– 60111100 - Тарих таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул Олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи талабалари;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган Олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга

оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

- Олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- Олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- таълим йўналиши(таркиби)нинг бакалаврият таълим йўналишларидан бирини ихтиёрли танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

- умумий ўрта таълим мактаб ўқитувчиси касб стандартига мувофиқ умумий ўрта таълимда тарих фани ўқитувчиси мақомида педагогик фаолият олиб бориш;

- ўрта махсус ва профессионал таълимда тарих фани ўқитувчиси сифатида педагогик фаолият олиб бориш;

- Ўзбекистон Республикаси фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида ҳамда мустақил тадқиқотчи сифатида илмий-педагогик тадқиқот ишлари билан шуғулланиш;

умумий ўрта таълим мактаби директори касб стандартига мувофиқ таълим муассасасини бошқариш;

- умумий ўрта таълим мактаби, профессионал таълим муассасалари, олий таълимда лаборант, кабинет мудирини сифатида фаолият юритиш каби комплекс масалаларни мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

60111100 - Тарих бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари қуйидагилардан иборат:

- умумий ўрта таълим мактаблари, академик лицей ва профессионал таълим муассасаларида Ўзбекистон тарихи ва Жаҳон тарихи оид фанлардан ўрнатилган тартибда дарс бериш;

- таълим тизимида кабинет мудирини ва унга тенглаштирилган лавозимларда фаолият юритиш;

- мос таълим йўналишлари бўйича таълимни амалга оширувчи вазирликлар, унинг тармоқ бошқармалари ва муассасаларида методист бўлиб ишлаш;

- маҳаллий ўз - ўзини бошқариш органлари ҳамда жойларда маънавият ва маърифат марказларида, маънавият тарғибот маркази; миллий мафкура илмий-амалий маркази; маҳаллий давлат хокимияти ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида мутахассис сифатида фаолият олиб бориш;

- мос ихтисослик бўйича илмий-тадқиқот жараёнлари, маънавий-маърифий тарғибот ишларида фаолият олиб бориш;

1.2.3. 60111100 - Тарих бакалавриат таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- педагогик;
- илмий-тадқиқот;
- маънавий-маърифий;
- ташкилий-бошқарув;
- ахборот- таҳлилий фаолият

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалавриат битирувчиси куйидаги касбий вазифаларни бажаришга кодир бўлиши лозим.

Педагогик фаолиятида:

- **ўқув жараёнини режалаштириш:** ДТС ва ЎД ларининг мақсадларига мувофиқ ўқув режа ишлаб чиқиш, ўқувчиларнинг эҳтиёжлари ва кизиқишларидан келиб чиқиб ўқув дастурларини мослаштириш, фанларни корреляция ва интеграция тамойилларига кўра режалаштириш, дарснинг аниқ мақсад ва натижаларига кўра дарс режасини ишлаб чиқиш, дифференциал ёндашув асосида дарс шакллари ва усулларини режалаштириш, ўқув, намойиш ва тарқатма материаллардан фойдаланишни режалаштириш;

- **таълим самарадорлигини таъминлаш:** дарс мақсадларига кўра ўқувчилар имкониятидан келиб чиқиб вазифаларни белгилаш, дарс мавзусига мос намойиш ва тарқатма материаллардан фойдаланиш, дарсда вақт таксимотини тўғри режалаштириш, таълим жараёнида АКТдан унумли фойдаланиш, ўқувчиларнинг ўзлаштириш натижаларига кўра дарсни ташкил этиш ва таълим беришдаги ёндашувларнинг самарадорлигини таҳлил қилиш, ўқувчиларнинг таълимий мақсадлари ва ёш хусусиятларига мос келадиган ўқитиш усуллари ва ёндашувларни танлаш, ўқитишнинг фаол усулларидан фойдаланиш, ўқувчиларнинг асосий компетенциялари ва ҳаётий кўникмаларини ривожлантиришга йўналтирилган усуллардан фойдаланиш, ўқувчиларнинг жамоавий ва лойихавий ишларини ташкил этиш ўз-ўзини назорат қилиш кўникмаларидан фойдаланиш, ўқувчиларга дифференциал ёрдам бериш, назария ва амалиёт уйғунлигини таъминлаш, ўқувчиларни мустақил фикрлаш имкониятини яратиш, дарсда мотивацияга эришиш,

синфда самарали мулоқотга эришиш;

- **Ўзлаштиришни баҳолаш ва қайта алоқани тақдим этиш:** таълим натижаларини баҳолаш учун турли усул ва воситалардан фойдаланиш, таълим натижаларини диагностика қилиш учун турли усул ва воситалардан фойдаланиш, таълим натижаларини таҳлил қилиш, дарс режаси ва усулларини мослаштиришда таҳлил натижаларидан фойдаланиш, баҳолаш мезонларини билиши ва амалда қўллай олиши, мавжуд муаммоларни аниқлай олиши ва таҳлил қилиш

- **тарбиявий фаолиятни ташкил этиш:** тарбиявий ишларнинг замонавий, интерактив шакл ва усулларини машгулот ҳамда синфдан ташқари ишларда қўллаш, тарбиявий ишларда ўқувчиларнинг жинси, ёши, маданий ва индивидуал хусусиятларини инобатга олиши, таълим муассасасининг устави ва ички тартиб қоидаларига мувофиқ ўқувчилар учун аниқ одоб-ахлоқ қоидаларини ўрнатиш, ижтимоий соғлом муҳитни ярата олиш, ўқувчиларда когнитив фаоллик, мустақиллик, ташаббускорлик, ижодкорлик фуқаролик позицияси, меҳнатга даёқати, соғлом ва хавфсиз турмуш тарзи маданиятини ривожлантириш

- **хавфсиз ривожлантирувчи таълим муҳитини яратиш ва таъминлаш:** Ўқувчилар орасида ўзаро ҳурмат муҳитини яратиш, ўқувчиларга синф ҳаётида тенг имкониятлар яратса, низоли вазиятларда оптимал ечимли қарор чиқара олиши, ўқувчилар билан индивидуал ишлар олиб бориши, замонавий оммавий ахборот воситалари дунёсида хавфсиз ишлашга ёрдам бера олиш;

- **Ўз-ўзини ривожлантириш ва касбий ўсиш:** мунтазам малака ошириш курсаридан ўтиш, фанга оид адабиётлар билан танишиб, янги билимларни амалиётда қўллаш, касбий фаолият юзасидан семинар ва тренингларда иштирок этиш ҳамда ташкил этиш, ўзаро дарсларда қатнашиш, дарсларни таҳлил қилиш, очиқ дарслар ўтказиш, касбий фаолиятда керакли ўзгаришларни амалга ошириш;

- **ҳамкасблар ва таълим олувчиларнинг ота-оналари (уларнинг ўрнини босувчи шахслар) билан ҳамкорлик ўрнатиш:** ўқувчиларнинг ота-оналарини (уларнинг ўрнини босувчи шахсларни) таълим жараёнига мактаб ҳаётига жалб қилиш, ўқувчиларнинг ота-оналарини (уларнинг ўрнини босувчи шахсларни) ўқувчиларни ривожланиши ва таълим муҳити тўғрисида қарор қабул қилишда иштирок этишга жалб этиш, тарбиявий муаммоларни ҳал қилишда ва ўқувчиларни ҳаётга тайёрлашда бошқа педагогик ходимлар ва мутахассислар, жамоат ташкилотлари ва бўлимлари (Ёшлар иттифоқи) билан ҳамкорлик қилиш;

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- тарих таълим йўналиши соҳасида илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;

- Ўзбекистон тарихи, Жаҳон тарихи, манбашунослик, тарихшунослик, ёрдамчи тарих соҳасида олинган назарий ва амалий билимларни қўллаш орқали илмий тадқиқотлар олиб бориш;

– тарих таълим йўналиши фанларига доир интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга мувофиқ ҳолда кидириш ва топиш ҳамда амалиётга бевосита татбиқ этиш;

– ўз тадқиқоти мавзусига оид инглиз, рус, араб ва форс тилларидаги манбаларни ўқиш, таржима қилиш ва амалда қўллаш;

– эски ўзбек тилида ёзилган қўлёзма манбаларни ўқиш ва татбиқ қила олиш;

– Тарих ўқитишнинг самарали методларига оид, хорижий давлатлардаги илмий тўпламлар, илмий тадқиқотларни ўрганиш.

– тарих таълим йўналиши ўқитиш методикаси таълим йўналишларидаги фанларга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганиш;

– илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

– маълумотларни жамлаш, қайта тайёрлаш, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

– тарих таълим йўналишига доир тадқиқот натижалари ва ишланмаларини татбиқ этиш қобилиятларига эга бўлиши керак.

Маънавий-маърифий фаолиятида:

– маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиши, уни ташкил этиш методикасини эгаллаш, ўқувчилар онгига миллий истиклол ғоясини сингдириш;

– ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини билиши;

– глобаллашув шароитида кечаётган жараёнларда ахборот коммуникация технологияларининг ўрни ва таъсири ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш;

– вазирлик ва ташкилотлар раҳбарларининг маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги ПФ-60-сон “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги ва 2020 йил 29 октябрдаги ПФ-6097-сон “Илм-фанни 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш бўйича малака ва тажрибага эга бўлиш;

– маҳаллаларда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича индивидуал суҳбат ўтказиш;

– миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишда, умуминсоний қадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш қобилиятларига эга бўлиши керак.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

– педагогик ва ахборот технологиялардан фойдаланган ҳолда таълим жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;
- жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;
- фикрлар ҳар хил бўлган шароитда тўғри қарор қабул қилиш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишнинг натижаларини баҳолаш қобилиятларига эга бўлиш.

Ахборот-таҳлил фаолияти бўйича:

- ташкилотнинг ички ҳужжат айланиш тизимининг ишлаши тўғрисидаги маълумотларни таҳлил қилиш, турли кўрсаткичлар бўйича маълумотлар базасини юритиш ва ташкилий лойиҳалар иштирокчиларига ахборот таъминотини яратиш кўникмаларига эга бўлиш;
- ташкилотни ривожлантиришга йўналтирилган лойиҳаларни амалга оширишда (корхона, давлат ёки маҳаллий бошқарув идораси) ташқи алоқаларни кенгайтириш ва тажриба алмашиш учун зарур маълумотлар тўплаш тизимларидан фойдаланган ҳолда шериклар билан муносабатларни ташкил этиш ва қўллаб-қувватлаш;
- тил ўргатиш жараёнида бизнес-режаларни моделлаштириш ва бизнес жараёнларини ташкилотларнинг амалий фаолиятида қайта ташкил этиш усулларидан фойдаланиш;
- хорижий ҳамкорлар билан ёзишмалар олиб бориш, электрон ҳужжатлар юритиш;
- ижтимоий тармоқларда, ОАВда ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва обрўсини ошириш чораларни кўришга оид тарғибот материалларини тайёрлаш каби касбий вазифаларни бажариш.

2. 60111100 - Тарих таълим йўналиши таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Битирувчи кўйидаги умуммаданий компетенцияларга эга бўлиши лозим:

- 2.1.1 давлат сиёсатининг долзарб вазифаларини билиши, сиёсий, ижтимоий—иқтисодий, маданий масалаларни, муаммоларни мустақил таҳлил қила олиш;
- 2.1.2 дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши;
- 2.1.3 хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, гуманитар фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;
- 2.1.4 ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини қўллаш билиши; жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;

- 2.1.5 Ахборотни олиш, саралаш, сақлаш ва қайта ишлаш метод, усул ва воситаларидан фойдаланиш ва медиасаводхонлик; глобал компютер тармоқлар билан ишлаш кўникмаларига эгаллик.
- 2.1.6 Ижтимоий ўзаро ҳаракатга киришишда таълим иштирокчиларининг этномаданий ўзига хосликларини ҳисобга олиш.
- 2.1.7 Ахлоқий меъёрлар ва маънавий маданиятни ўзлаштириш.
- 2.1.8 Илмий тадқиқотларни ташкил этиш, илмий билиш ютуқларига эришиш тамойилларини англаш;
- 2.1.9 Гигиена, меҳнат муҳофазаси ва ташқи таъсирлардан ҳимоя қилиш қондалари талабларига мувофиқ, соғлом турмуш тарзи кўникмаларини шакллантиришга қобилиятлилик.

2.2. Касбий компетенциялар:

- 2.2.1. Ўқув-тарбия жараёнини моделлаштириш ва уни таълим амалиётига татбиқ этиш;
- 2.2.2. Турли ёш даврларида инсоннинг хулқ-атвори ва фаолиятини бошқаришнинг ўзига хосликлари, психик ва психофизиологик ривожланишнинг махсус қонуниятлари ҳамда индивидуал ўзига хосликларини ҳисобга олиш воситаларидан фойдланиш қобилиятига эгаллик; ота-оналар(ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар) билан муносабатга кириша олиш;
- 2.2.3. Психологик ва педагогик тадқиқотларнинг миқдор ва сифат методларини эгаллаганлик;
- 2.2.4. Турли ёш гуруҳидаги болаларнинг ривожланиши, мулоқоти, фаолиятини ташхис этиш методларидан фойдаланиш қобилиятига эгаллик;
- 2.2.5. Ўқитиш, тарбия, ривожланишнинг турли назарияларига доир билимлар, таълимнинг турли босқичларида ўқитиш дастурларидан фойдаланиш қобилияти;
- 2.2.6. Болаларнинг хилма-хил фаолиятини ташкил этиш усулларини эгаллаганлик;
- 2.2.7. Таълим жараёни субъектларининг биргаликдаги ҳамкорликдаги фаолияти ва шахслараро ўзаро ҳаракатини ташкил этиш усулларини эгаллаганлик;
- 2.2.8. Педагогик касбининг юксак ижтимоий аҳамият касб этишини, тушуниш, касбий этика тамойилларига риоя қилиш;
- 2.2.9. Жамиятнинг ижтимоий-маданий тузилмасининг ўзига хосликлари, шунингдек, миллий тарбиянинг қонуният ва тамойилларини ҳисобга олган ҳолда, кўпмаданиятлик муҳитида касбий фаолиятни ташкил этиш усулларини эгаллаш;
- 2.2.10. Касбий вазифаларни ҳал этишда фанлараро ва ваколатли тузилмаларнинг биргаликдаги фаолиятида иштирок этишга қобилиятлилик;
- 2.2.11. Касбий фаолиятда бола ҳуқуқлари тўғрисидаги асосий халқаро ва миллий меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдаланиш қобилияти;

- 2.2.12. Танкидий фикрлаш методикасини ўзлаштирганлик;
- 2.2.13. Инклюзив таълимга кадриятли муносабатнинг таркиб топганлиги; узоқ вақт даволанишга мухтож ўқувчилар билан ишлаш (госпитал педагогика) технологиясига эга бўлиши;
- 2.2.14. Таълим олувчиларга ўзгарувчан меҳнат бозори талабларига мослашувчанликка доир компетенцияларни ривожлантиришга ёрдам берадиган ва фаол фуқаролик позициясини шакллантиришга имкон берадиган натижавийлик ва мобилликка йўналтирилган ўқитишга қобилиятлилик.

2.3.Фанга доир компетенциялар.

- 2.3.1. тарих фанларининг асосий мақсади ва тушунчалари, тарих ва унга оид фанларнинг шаклланиши ва ривожланишининг тарихий босқичлари; Ўзбекистонда тарих фани, археология, этнология, тарихшунослик, манбашунослик, музейшунослик, архившунослик соҳасидаги ютуқлар, Ўзбекистонлик олимларнинг тарих фанининг ривожига қўшган хиссалари ва тарих фанларидаги кейинги йиллардаги ютуқларини билиши;
- 2.3.2. тарих фанларининг назарий масалалари тўғрисида, жумладан тарих фанининг қадимги, ўрта асрлар, янги ва энг янги давридаги тарихий қарашлар қабилар бўйича назарий билимларга эга бўлиши;
- 2.3.3. тарихни ўрганишда даврлаштириш, энг қадимги давр, қадимги давр, ўрта асрлар, янги давр ва энг янги даврнинг хронологик саналари ва хусусиятларини билиши;
- 2.3.4. Жаҳон тарихи ва Ватанмиз тарихининг энг қадимги даврдан то бугунги кунгача бўлган тарихий жараёнларни ривожланиш босқичларини, шу билан бирга тарихий воқеа ва жараёнларни асосий ёзма манба ва бошқа ҳужжатлар ёрдамида таҳлил қилиш;
- 2.3.5. тарихий тафаккурларини такомиллаштириш, ўтмиш ва ҳозирги замондаги воқеа ва ҳодисаларга илмий ҳолислик ва тарихий объективлик тамойилларига амал қилган ҳолда тарихий воқеликка муносабат билдирадиган ҳамда умуминсоний кадриятлар асосида ёндашадиган эркин фикрли қомил инсонни тарбиялаш, талабаларда ҳалқимизнинг маданий, маънавий меросига, илғор анъаналари, миллий кадриятлари, ахлоқий фазилатларига ҳурмат, ватанпарварлик туйғуларини, аجدодларимизнинг жаҳон маданиятига қўшган ҳулосаларидан фохрланиш ва уларнинг муносиб давомчилари бўлиши керак;
- 2.3.6. тарих фанларининг назарий билимларини қўллаш ёрдамида тарихдан сабоқ олган ҳолда жамиятнинг муаммоларини тўғри ҳал қилиш, тарих фанининг жамиятдаги муносиб ўрнини аниқлаш;
- 2.3.7. таълимни ДТС меъёрлари, ўқув дастурларига қўра ташкил этиши, баҳолаш мезонларини тушуниши, халқаро баҳолаш тадқиқотларини билиши ва ўқувчиларнинг табиий-илмий саводхонлигини (PISA контекстлари) ривожлантириш фаолиятида замонавий таълим

технологияларидан самарали фойдалана олиш кўникма ва малакаларига эга бўлиши;

2.3.8. тарих фанларидан умумий ўрта таълим мактаблари, академик лицей ва профессионал таълим тизими педагогик амалиётида татбиқ эта олиши кўникмаларига эга бўлиши керак.

Касбий квалификациялар:

Умумий ўрта таълим мактаблари, ихтисослашган мактаблар, лицей ва профессионал таълим муассасаларида кимё ва қўшимча мутахассислик (квалификация) фанларидан дарс бериш, таълим тизимида методист, ишлаб чиқариш объектлари ва ташкилотларда лаборант, фанлар академияларида лаборант-тадқиқотчи мутахассис квалификацияларига эга бўлиш мумкин.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланиши мақсадга мувофиқ:

Ўқув даврлари	Хафта тақсимоли
Назарий ва амалий таълим	40-65%
Шу жумладан, аудитория (контактли) ва мустақил таълимнинг нисбати	40/60 нисбатдан 50/50 % нисбатгача
Аттестация	6-15%
Таътил	8-15%
Малакавий амалиёт	6-25%
Битирув малакавий иши	2-7%

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

Давлат таълим стандарти, малака талаблари, ўқув режа, компетенция, модуль, касбий фаолият соҳаси, касбий фаолият объекти, касбий фаолият тури, амалиёт, амалиёт объекти, кадрлар сифати, юклама, юклама ҳажми

Малака талабини ишлаб чиқишда фойдаланилган касб стандарти:

Касб стандарти номи	Касбий фаолият тури	Касб стандартининг кайд қилиш рақами	Касб стандартини амалиётга жорий этиш санаси
Умумий ўрта таълим мактаб ўқитувчиси	Умумий ўрта таълим педагогик фаолият	P.003.1286/И-21	23.08.2021 №332 ИЧ

Маъно: Касб стандартлари реестри. Маъно: Касб стандартлари реестри, <https://profstandart.uz/uz-profstandart/1291>

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари
хамда кадрлар истеъмолчилари



ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Ўзбекистон давлат педагогика университети

Ректор А.Киргизбаев

202 йил « _____ » _____

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Кадрлар буюртмачиси:

ОЎМТВ ҳузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илгор
технологияларни тадбиқ этиш маркази

Директор Ш.У.Якубов

202 йил « _____ » _____

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими
вазирлиги ҳузуридаги Республика таълим
маркази

Директор Ш.Ш.Сагтаров

202 йил « _____ » _____

М.Ў.



Жиззах давлат педагогика
университети

Ректор _____

2022 йил « _____ » _____

Кўкон давлат педагогика институти
Ректор _____

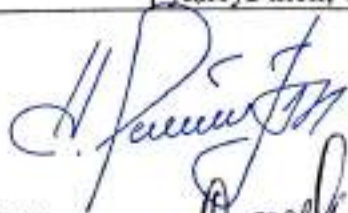
2022 йил « _____ » _____



**60111100 – Тарих бакалаврият таълим йўналиши бўйича ишлаб
чиқилган
малака талаби мазмуни бўйича ишчи гуруҳи**

№	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзолари	аъзоларнинг Ф.И.Ш	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Имзо
1	раис	Х.Ш.Кадиров	Низомий номидаги ТДПУ ўқув ишлари бўйича проректори	
2	раис ўринбосари	Л.М.Бабаходжаева	Низомий номидаги ТДПУ Тарих факультети декани	
3	аъзо	З.А.Илхомов	Низомий номидаги ТДПУ “Ўзбекистон тарихи” кафедраси муdiri, тарих фанлари номзоди. проф Тел.:901382875	
4	аъзо	Ё.Р.Тайронов	Низомий номидаги ТДПУ “Жаҳон тарихи” кафедраси муdiri, тарих фанлари номзоди. Тел.:93 5327332	
5	аъзо	С.Б.Тилабаев	Низомий номидаги ТДПУ “Ўзбекистоннинг энг янги тарихи” кафедраси, тарих фанлари номзоди. Тел.:94 6045200	
6	аъзо	Ў.Н.Мансуров	Низомий номидаги ТДПУ “Жаҳон тарихи” кафедраси ўқитувчиси, тарих фанлари номзоди, доценти Тел.:90 9336476	
7	аъзо	Ф.Б.Ҳайитова	Низомий номидаги ТДПУ “Ўзбекистон тарихи” кафедраси ўқитувчиси, тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) Тел.:909091184	
8	Техник котиб	Х.Утанов	Низомий номидаги ТДПУ “Ўзбекистон тарихи” кафедраси ўқитувчиси, Тел.:971424050	

Ўқув ишлари бўйича проректор



Х.Ш.Кадиров

Ўқув-меъёрий хужжатларни
такомиллаштириш бўлими бошлиғи



Б.Дж.Саттарова

Факультет декани

Л.М.Бабаходжаева